

L'espinesa relació entre la Xina i el Vaticà

La magnificència del sepeli de Joan Pau II, papa i cap d'estat, congregà a Roma mandataris de tot el món. Vet ací que l'absència de cap representant de la República Popular Xinesa no passà desapercebuda. La presència de representació taiwanesa serví d'excusa oficial al règim de Pequín per no anar-hi, però en realitat les dissensions entre la Santa Seu i el gegant asiàtic són més profundes.

Al llarg de la història no han estat pocs els frecs entre l'Església i el poder polític, ja que el Cèsar ha pretès governar les troncs i viceversa. No és sobrer recordar la querella de les Investidures, quan el papa Gregori VII (1075) prohibí que els càrrecs eclesiàstics rebessin el nomenament dels laics amb l'oposició de l'emperador germànic Enric IV. Segles més tard, Enric VIII d'Anglaterra protagonitzà el cisma de l'Església al seu regne (1531) pel mateix motiu, mentre a França floria el gal·licanisme, que pretenia dotar de més autonomia l'Església francesa i reduir el papat a referèn-

cia només espiritual. La pretensió dels revolucionaris xinesos el 1951, doncs, no era desgavellada i s'adiu perfectament amb les reivindicacions d'algunes conferències episcopals, que desitjarien tenir el poder de designar els seus bisbes.

Els comunistes xinesos, a banda del seu ateisme ideològic, aixecaren la bandera del nacionalisme pel que fa a les creences religioses, sobretot les d'origen foraster, escarmentats per anys d'intervenció directa de les potències estrangeres. No és estranya, doncs, la creació d'un ens estatal per tenir domèsticat el riquíssim panteó religiós xi-

nès, cristians inclosos, tan perseverants a la Xina des del segle XIX i sobretot després de la derrota xinesa a la guerra de l'Opi (1840-42). No és cosa dels comunistes només: des de fa molt de temps els emperadors xinesos volgueren fiscalitzar la tasca dels evangelitzadors cristians i la nova Xina nascuda de la Gran Marxa –no podia ser menys– no renuncià a controlar la religió. Les creences passaren a ser tolerades, sempre dins del marc burocràtic del nou règim; vet ací el naixement del Moviment Patriòtic de les Tres Autonomies en la dècada dels cinquanta, inspirat pel nou govern.

La resposta de Pius XII a les reivindicacions xineses, que qüestionaven l'autoritat papal, fou contundent. El 22 d'octubre del 1954 publicà l'encíclica *Ad sinarum gentem*, que condemnava la tutela de l'Església pel nou estat revolucionari i segellava, en la pràctica, el trencament de relacions entre el Vaticà i la República Popular. L'Església d'obediència romana fou desmantellada i el catolicisme xinès –el fidel a l'autoritat del papa– passà a la clandestinitat. En el seu lloc el règim instituí el 1957 l'Associació Catòlica Patriòtica Xinesa, considerada cismàtica per Roma, que ordenava el seu primer bisbe el 1958.

D'antuvi, les autoritats revolucionàries xineses havien mostrat recel per l'autoritat temporal del papat i el nunci, l'arquebisbe Antonio Riberi, fou expulsat el 1951, fet que comportà el trencament de relacions diplomàtiques entre la Santa Seu i la República Popular. El Moviment Patriòtic de les Tres Autonomies pretenia, sobretot, crear un credo

El cristianisme a la Xina

L'origen del cristianisme a la Xina cal cercar-lo en l'expansió de l'Església assíria, que segons la tradició fou fundada per l'apòstol sant Tomàs. Confosa amb el nestorianisme (que nega la divinitat de la Mare de Déu) pels occidentals, avui encara és viva a l'Iraq i l'Iran. Entre els segles VII i VIII s'expandí per l'Índia i la Xina. L'estela de Xi'an de la dinastia Tang, datada de febrer del 781, descriu en siríac i xinès l'activitat d'aquesta Església, desapareguda amb la invasió dels mongols a la primeria del segle XIII.

El 1269, els franciscans inicien la penetració a la Xina del catolicisme, i del 1307 data la fundació de la primera diò-

cesi, concretament la de Pequín. Subsistí fins a l'entronització del primer emperador de la dinastia Ming, Zhu Yuangzhang (Hongwu), un exmonjo budista que propugnà el retorn a les essències xineses en contra de les influències estrangeres. Tanmateix, el 1516 els portuguesos arribaren a Canton. El retorn del cristianisme a la Xina vindrà de mans dels missioners jesuïtes al segle XVI. El 1552 visità la Xina sant Francesc Xavier i el 1582 arribaren a Macau (factoria portuguesa des del 1557) els membres de la Companyia de Jesús Matteo Ricci i Michele Ruggeri; vestits de bonzes aconseguiren arribar a Pequín el 1601. La tasca iniciada per Ricci i Ruggeri –acceptats a la cort per la fama

nacional no afecte als dictats exteriors. No reeixí a captar tots els catòlics xinesos, que a partir d'aleshores viuen dividits en dues comunitats: l'oficial i l'adicta a Roma, totes dues amb prelats propis. L'oficialisme llança consignes a tort i a dret de la mena de "per ser catòlic xinès s'ha de ser antiimperialista i antipapista". El juliol del 1957 fou creada, definitivament, l'Associació Catòlica Patriòtica Xinesa, amb obligació de tots els seus membres de rebutjar explícitament la potestat del bisbe de Roma.

Per a les autoritats xineses, el catolicisme romà és inacceptable, ja que minva la capacitat autònoma de decisió dels xinesos, per això ha constituït una Església nacional, amb totes les reserves que es vulguin, quasi a la manera de l'anglicana, que reconeix com a cap el rei d'Anglaterra, mentre a la Xina ho és l'estat. Tot i l'entredit papal, el catolicisme oficialista xinès rep ajut d'Europa i Amèrica del Nord i ha mantingut relació amb el catolicisme d'obediència romana. Fins i tot, el 1992 el Govern xinès anuncià que vint bisbes patriòtics xinesos havien estat reconeguts pel Vaticà, la qual cosa sempre fou negada per la Santa Seu.

Certament, la comunitat catòlica xinesa està dividida, i vet ací la preocupació del Govern de Pequín, perceptible en els gestos davant la mort de Joan Pau II. El catolicisme romà ha viscut moments de gran tensió, que recordaven les persecucions dels gentils en el passat llunyà. Així, durant la revolució cultural (1966), s'inicià una repressió de la religió sense precedents, que afectà les branques oficialista i papista del catolicisme xinès.

Cardenal Kung, cap del catolicisme xinès fidel a Roma i enfrontat a l'intervencionisme de l'estat en els afers religiosos.

EL TEMPS

A la mort del president Mao Zedong (1976), l'Església patriòtica cobrà nova vida, no així el catolicisme romà. La política reformista de Deng Xiaoping féu possible l'obertura de 5.000 noves esglésies, 15 seminaris i un centenar de convents. Segons dades del Vaticà, en la dècada passada sis milions de fidels professaven el catol-

cisme patriòtic, mentre que set milions es mantenen fidels a Roma. El Govern xinès, tanmateix, ha continuat reprimint els addictes al papa amb detencions, confiscacions i intimidació. El 1992 el catolicisme patriòtic blindà la seva independència amb la codificació de lleis que alerten sobre el perill d'influència estrangera i ratifica la

d'homes savis—aviat donà els seus fruits i el 1675 ja hi havia 160 esglésies fundades per l'orde amb 300.000 nous cristians.

Els jesuïtes—vet ací el seu èxit—reeixiren a fusionar el catolicisme amb els ritus xinesos ancestrals (veneració dels avantpassats), defensaren l'ús del xinès en compte del llatí i advocaren per assimilar el confucionisme (fins i tot hi ha qui pretengué beatificar Confuci). El Vaticà, però, s'hi oposà. La polèmica esclatà al segle XVIII, per les denúncies dels dominicans. Finalment, el papa Climent XI, que inaugurà les tensions entre la Santa Seu i el poder polític xinès, condemnà aquestes pràctiques el 1715, la qual cosa provocà la reacció de l'emperador Xuanye (Kangxi), que prohibí en represàlia les missions cristianes a la Xina.

S'haurà d'esperar al segle XIX perquè nous missioners cristians s'aventurin a la Xina, però en aquell moment el catolicisme entrà en competència directa amb les missions protestants. El 1807 arribà a Canton el missioner escocès Robert Morrison, tramès a l'Extrem Orient per la London Missionary Society, pertanyent a la confessió metodista. Morrison preparà una traducció xinesa de la Bíblia, en la qual emprà dotze anys, i escriví un diccionari de xinès per a occidentals. Tanmateix, el Govern imperial prohibí l'ensenyament del xinès als estrangers i l'edició de llibres que propaguessin el cristianisme en aquesta llengua. Morrison i el seu col·laborador William Milne s'establiren a Malàisia, des d'on continuaren la seua tasca de proselitisme. El 1843 tornaren a la Xina, a Hong Kong, després >>

EL TEMPS

competència de l'Associació Catòlica Patriòtica Xinesa en el nomenament de bisbes.

El cardenal Kung. Si hi ha una persona representativa de la lluita del catolicisme xinès contra la clandestinitat és, sens dubte, l'arquebisbe de Shangai Ignatius Kung Pin-mei (1901-2000). No acceptà l'autoritat de l'Associació Catòlica Patriòtica Xinesa i pagà la dissensió amb trenta anys de presó. El 1988 sortí de la Xina per a ja no tornar-hi. S'establí als Estats Units, des d'on la fundació que porta el seu nom vetlla per denunciar la persecució del catolicisme en aquell país. Kung va ser nomenat cardenal *in pectore* el 1979 per Joan Pau II, però no va ser fins a l'exi-

» de la pau de Nanquín que posà fi a la guerra de l'Opí i lliurà aquell territori a la Gran Bretanya. La dècada dels quaranta del segle XIX significà la de major auge de les missions protestants, que mantingueren la seua presència al país fins a la revolució comunista. Un convers cristià, Hong Xiuquan, liderà la revolta T'ai-p'ing (1851-64), que establí a les províncies centrals i del sud el Regne Celestial de la Felicitat Perfecta, durament reprimint per l'exèrcit imperial.

La vitalitat de les missions protestants, amb màrtirs per la causa com Xe Kam Kong, convers assassinat per no abjurar de la nova fe, contrasta amb la relativa tranquil·litat de les missions catòliques. Ambdues, les *jidu jiao*

(protestants) i les *tianzhu jiao* (catòliques) sobreviuen fins al 1949.

El triomf dels comunistes i l'establiment de la República Popular (1951) a la Xina continental provocaren l'aparició d'un cristianisme autònom, que afectà protestants i catòlics. Des del 1950 els protestants xinesos s'agrupen en dues associacions, reconegudes per l'estat: el Moviment Patriòtic per les Tres Autonomies (autogovern, autoconfiança i autoevangelització) i el Consell Cristià de la Xina. Els catòlics, per la seva banda, privats de referències externes, organitzaren l'Associació Catòlica Patriòtica Xinesa, no reconeguda pel Vaticà, que hi manté clandestinament l'Església d'obediència romana.

Tot i que el règim xinès ha felicitat Benet XVI per la seva elecció i ha manifestat que desitja millorar les relacions amb el Vaticà, les divergències semblen difícils de superar.

La sinya

F. Marc Álvaro

'Fitness' i fervor religiós

La ministra del ram sanitari ha advertit, fa pocs dies, que els ciutadans de les Espanyes anem molt malament perquè fem poc exercici físic. Elena Salgado ha deixat clar que més de la meitat de la població presenta uns terribles hàbits sedentaris que són la font de molts mals. No ho poso pas en dubte i, a més, crec que la ministra ho diu a fi de bé, no tan sols per retallar la despesa pública que pugui generar el nostre menyspreu obstinat vers el *corpore sano*. Però hi ha una cosa que, sincerament, em costa d'entendre: Com pot ser que hi hagi tants ciutadans refractaris a moure l'esquelet amb ànim esportiu mentre, a la vegada, proliferen de manera accelerada tota mena de centres esportius de caire públic i privat? No hi ha ciutat o barriada que es consideri a la moda i ben equipada si no compta amb un o diversos negocis dedicats a la gimnàstica, la musculació, la natació, els massatges, la sauna i altres disciplines complementàries com la cosmètica, la depilació i el bronzejat, sense oblidar –en molts casos– la cuina suposadament mediterrània i la perruqueria.

DOMÈNEC LIMBERT

li que sabé del seu nomenament. Preci-sament, els temors que un altre xinès fos el darrer cardenal *in pectore* nomenat pel papa anterior ha aixecat les suspicàcies del Govern de Pequín, que censurà els funerals de Joan Pau II als mitjans xinesos.

La Fundació Cardenal Kung, que dirigeix Joseph Kung, nebot del purpurat, s'esforça perquè el Vaticà declari l'Església patriòtica cismàtica, però, de moment, tot i les difícils relacions entre la Santa Seu i la República Popular, no hi ha hagut resposta a la petició, a la qual s'oposà el 2001 el mateix Joseph Ratzinger, ara Benet XVI, amb altres membres de la cúria vaticana. De moment, el Govern xinès, en paraules del portaveu del seu Ministeri d'Exteriors Qin Gang, ha felicitat el nou papa per l'elecció i confia en una nova etapa d'entesa entre Pequín i el Vaticà. No obstant això, la Xina reclama que la Santa Seu –únic estat europeu que el reconeix– trenqui les relacions diplomàtiques amb Taiwan i el compromís de no ingerència en els afers interns xinesos, inclosos els religiosos, la qual cosa sembla difícil d'acceptar pel nou pontífex, que podria acceptar el no-reconeixement de Taiwan, però no així la capacitat de nomenament de prelats a les diòcesis xineses. Les espases, doncs, continuen en alt.

David Garrido

Estic perplex, ho admito. Com és que som tants els que integrem l'exèrcit del sedentarisme moderat (confesso que camino força) i, en canvi, hi ha tanta inversió en el negoci del cos sa, fotogènic, lluent, flexible i fort? Perquè, a més de centres de *fitness*, també sorgeixen, a cada cantonada, botigues de roba esportiva, estris i aliments especials per realitzar els exercicis més inversemblants, des del tennis de taula fins a l'escalada sobre gel, passant per tot tipus de curses i traveses per terra, mar i aire.

Aquesta dislocació entre el que diuen les enquestes i la ministra, per una banda, i el que assenyalen amb alegria els negocis i la moda, per una altra, no passa només en aquest món tan suat i cansat del cos posat al límit. També afecta els laberints més complicats de l'ànima. En tinc una prova concloent, ben recent per a tots els lectors. Mentre la plaça de Sant Pere, al Vaticà, ha estat plena a vessar de fidels durant els dies de l'agonia i funerals del papa Joan Pau II i la següent elecció de Benet XVI, molts han notat que les esglésies d'Occident són buides de parroquians. Com poden passar les dues coses alhora? Quina és l'estampa que transmet més ajustadament la realitat d'aquest univers? Què és més veritat?

Tinc la temptació de despatxar l'assumpte amb un tranquil·litzador: "hi ha gent per a tot", però no fóra seriós. Més aviat m'inclino a pensar que tots plegats li hem trobat un gust especial a fingir que som millors del que som.